

שיעור מספר 1 בשיטות מחקר – סמסטר ב'

כללי

חובת השתתפות בשיעורים (עד 3 חיסורים בסמסטר)
מועדי תרגילים – מופיעים בסילבוס.

תוקף – המשך

תוקף הוא תמיד מושג יחסי, השאלה היא תוקף בנוגע למה.

תוקף ניבוי

תוקף הניבוי מראה עד כמה המשתנה הבלתי תלוי (המנבא) מעיד על המשתנה התלוי (קריטריון)
לדוגמא – עד כמה ציון הפסיכומטרי מנבא את ההצלחה בלימודי BA

סוגים מסויימים של תוקף ניבוי

ישנה חלוקה על פי סדר הזמנים. המנבא לא בהכרח מתייחס לאירוע שקרה לפני הקריטריון עליו הוא מעיד.
למרות זאת – עדיין נשתמש בביטוי "תוקף ניבוי"

סוג תוקף ניבוי	קריטריון	מנבא
תוקף שלאחר המעשה	קודם	אחרי
תוקף ניבוי (מקרה קלאסי של מנבא-מנובא)	אחרי	קודם
תוקף מקביל	במקביל	במקביל

תוקף מקביל: דוגמא – כאשר סטודנטים לומדים בתכנית לימודים מסויימת ובמהלכו מבצעים מבחן שמעיד על ציון הלימודים.

תוקף תוכן

כאשר כלי המדידה נועד למדוד ביצוע באופן ישיר. זה רלוונטי כאשר מדובר במבחני הישג. זאת אומרת שכלי המדידה מעיד על עולם התוכן בוא הוא מתיימר לעסוק. לא תמיד יש כאן מדדים סטטיסטיים. כי מדובר בשאלה מאוד סובייקטיבית.
תוקף זה תלוי במידה שבא הפריטים (השאלות) במבחן מייצגות את עולם התוכן שאותו המבחן בודק.
כאשר נדון בתוקף התוכן של מבחן מסויים יהיה עלינו להתייחס לשאלות הבאות:

- אלו נושאים נלמדו
- אלו סוגי חשיבה נלמדו: הסקה, הכללה, הדגמה
- איזה סוגי שאלות רלוונטיות לקורס זה

1 מתוך 2

נכתב על ידי גל

על בסיס תוכן ההרצאות במדעי ההתנהגות – מכללת נתניה
<http://behavioral-sciences-nac.blogspot.com>

מה הקשר בין תוקף תוכן למהימנות כעקיבות פנימית:

ככלל – עקיבות פנימית לא בהכרח מעידה על תוכן.

יתכן שנמצא מבחן שהעקיבות הפנימית שלו גבוהה, ז"א שכל השאלות מודדות משהו משותף אבל לא מעיד על הנושא הנדגם. לדוגמא אם ניקח מבחן בסטטיסטיקה כנסיון לבדוק ידע בשיטות מחקר. למבחן זה תהיה עקיבות פנימית גבוהה – אבל הוא לא מעיד על שיטות מחקר. מבחן הטרוגני – ששואל על נושאים שונים, תמיד תהיה בו עקיבות פנימית נמוכה, עדיין יתכן שהוא מבחן תקף מאוד לנושא הנלמד.

תוקף מבנה

ככל שהמושג התיאורטי פחות ברור.

מתי נמדוד תוקף מבנה – בכל המקרים שמכשיר המדידה נועד למדוד משתנה תיאורטי מסויים. דוגמא – כאשר המשתנה התיאורטי הוא חרדה, ויש מבחן שאמור לבדוק חרדה.

כיצד נבדיל בין תוקף תוכן לתוקף מבנה – תוקף תוכן מתייחס רק למבחני הישג.

היות ותוקף מבנה הוא מורכב למדידה ישנן מספר שיטות העוזרות להעריך אותו:

חקר מתאמי

התיאוריה שמדברת על משתנה תיאורטי מסויים מכתובה לנו איזה קשרים ניתן לצפות למצוא בין המשתנה הזה לבין משתנים אחרים. דוגמא: החוקר בודק מוטיבציה להישגיות, התיאוריה שנוגעת לכך טוענת שמוטיבציה להשגיות קשורה ליכולת של האדם לדחות סיפוקים. חוקר שירצה לבחון עד כמה מבחן מסויים מודד מוטיבציה להישגים (תוקף מבנה) יכול לבדוק עד כמה התוצאות במבחן הזה (מוטיבציה להישגים) בעלות קשר למבחן המודד את המשתנה הנוסף (יכולת לבדוק סיפוקים) והוא יבדוק את הקשר בין המשתנה התיאורטי למשתנה הנוסף.